

PŮSOBNOST KRISTA V LIDSKÉM VÝVOJI • KONSTANTIN - PANNA ORLEÁNSKA - FRITZ MITSCHER

Rudolf Steiner

Bitva Konstantina s Maxentiem o Řím

[...] Necháme-li na svou duši náležitě působit souvislost fyzického světa se světem duchovním, můžeme si povšimnout různých skutečností. I zde jsem již jednou upozornil, že při tomto spolupůsobení, při tomto v konkrétním smyslu probíhajícím spolupůsobení fyzického a duchovního světa se zvláště ukazuje to, čím je impulz mystéria Golgoty. Víme, že vlastně teprve teď začínáme díky duchovní vědě plně chápat smysl a význam mystéria Golgoty a Kristovy bytosti. Dosud to lidé činili pomocí rozumu, skutečně rozumem. A co z toho vzešlo? Inu, kdyby působnost Krista v pozemském lidském životě byla odkázána na to, čemu z ní lidé porozuměli, nebyla by se působnost Kristova impulsu na Zemi mohla stát nijak velikou. Teologické sváry, všelijaké spory - to je to, co lidé z křesťanství pochopili rozumem. Kristus však působil živoucí silou.

I zde jsem již uváděl příklad bitvy, kterou svedl Konstantin s Maxentiem a v níž se rozhodl osud tehdejší Evropy. Díky tomu bylo křesťanství vlastně teprve uznáno a poté se v Evropě stalo vládnoucí silou. Vítězství v této bitvě nebylo dosaženo vojevůdcovským uměním ani chrabrostí Konstantinových vojsk. Maxentius měl za úkol bránit Řím. Při zkoumání v sibijských knihách a prostřednictvím snu, který se mu zdál, se mu dostalo vnuknutí, aby své vojsko, které bylo pětkrát silnější než vojsko Konstantinovo pochodující na Řím, vyvedl z Říma; potom že nepřátele Říma zničí.

Skutečně tedy vyvedl své vojsko z Říma, což bylo strategicky to nejnešikovnější, co mohl udělat, neboť z hlediska strategie hovořilo vše pro to, aby vojsko ponechal v Římě a nepřátelskou armádu nechal přijít blíž; on však vojsko vyvedl z města. Ovšem ani Konstantinovi, jenž vedl vojsko na Řím, nedávaly sílu válečně-vědecké důvody, nýbrž i jemu se zdál sen. Ten sen mu řekl: Nechášli na čele svých vojsk nést monogram Kristův, porazíš Řím.

V důsledku Konstantinova vítězství, jehož dosáhl se svou slabší armádou, se tenkrát a rovněž pro pozdější dobu změnila celá mapa Evropy. Změnil se tím i duchovní život Evropy. K uskutečnění této změny by nebylo stačilo to, co tenkrát lidé byli schopni pochopit. V podvědomí lidí, ve všem, co žilo v hlubinách duší a o čem si lidé mohli nechat jen zdát, co se jim vynořovalo nanejvýš v obrazech snů, však působil Kristův impulz.

Působení Kristova impulsu v duši Panny orleánské

Pozdější, velmi významný příklad působení Kristova impulsu v člověku představuje Panna orleánská. Kdo skutečně studuje dějiny - nikoli tedy tak, jak se dnes dějiny často studují, nýbrž tak, že se snaží poznat skutečné souvislosti - ten může vědět, že čin Panny orleánské naprosto určitě osud Evropy v dalších staletích. Nikoli umění vojevůdců, nikoli moudrost politiků, nýbrž to, co učinila pasačka z Orléansu, bylo rozhodující pro osud Evropy, zejména pak pro osud Francie.

V Panně orleánské ovšem působil - prostřednictvím svého michaelského zástupce - impulz Krista. Tento impulz působil v její duši a ta jím byla zcela prostoupena, proinspirována. Podobně jako tenkrát, kdy byla rozhodnuta bitva mezi Konstantinem a Maxentiem a Kristův impulz zde

působil, aniž o tom lidé ve svém běžném vědomí něco věděli, působil i tehdy, když Panna orleánská poslala francouzská vojska proti anglickým.

Kdyby Francie tenkrát nebyla zvítězila, býval by se změnil celý kontinent včetně Anglie. Ani Anglie by nebyla tím, čím se stala, kdyby nebyla poražena. Ale jak říkám, tím, co přivedilo vítězství, byly podvědomé síly, které vystupovaly ve vizích; jimi byly schopnosti Panny orleánské inspirovány.

Můžeme tedy říci: To, co učinila Panna orleánská, bylo učiněno pod vlivem víceméně nevědomé iniciace. Je to samozřejmě nevědomá, lze také říci atavistická iniciace. Musela být zkrátka nevědomě uchopena čistá duševní nádoba, taková, jakou byla Panna orleánská, skrze niž mohl prostřednictvím svého michaelského zástupce působit Kristův impulz; čistá nádoba. Podívejme se na celou věc poněkud blíže. Když dnes někdo vědomě prochází iniciací, pak to má jistá pravidla. Základy najdete v mé knize *Jak dosáhnout poznám vyšších světů*. Existují pravidla, jak se člověk může postupně vypracovat. O takovéto vědomé iniciaci nemohlo být u Panny orleánské samozřejmě ani řeči. Avšak duch, který jinak není spojen s lidskou duší, si musel v této duši udělat místo, musel tuto lidskou duši prostoupit. K tomu byly nutné zvlášť příznivé okolnosti. Ne vždy totiž může duch vyšších sfér zasáhnout do duší, které jsou toho schopny. Musí nastat zvlášť příznivé okolnosti, aby se jednotlivá lidská duše bez iniciace, bez vědomé práce na sobě samé propojila s vyššími světy. Takovéto zvlášť příznivé okolnosti panují v době, kdy duch Země v jistém ohledu zvlášť procitá: v době od 25. prosince do 6. ledna. Když v létě stojí slunce nejvýše a fyzické teplo nejvíce proudí k Zemi, jsou podmínky pro iniciaci nejhůřší, protože tehdy duch Země spí. Nejbližší je duch Země v zimní temnotě, v čase zimního slunovratu.

Iniciace Patiny orleánské před jejím narozením

Není proto pouhou legendou, nýbrž odpovídá pravdě, jestliže se ve starých legendách vypráví, že ve třinácti nocích, které předcházejí 6. lednu, byly zasvěcovány jisté zvlášť způsobilé duše, aby mohly vejít do duchovního světa a prožívat zde to, co nazýváme kámaloka a devachan. Jistě si vzpomínáte, že zde v Hannoveru byla kdysi přednesena legenda o Olavu Aastesonovi, který ve spánku během oněch třinácti nocí prošel celou cestu, jež může být cestou vedoucí kámalokou a devachanem. Olav Aasteson pak vypravuje, co za těchto třináct dnů prožil.¹⁷

Když je tedy vnější fyzická temnota na Zemi největší, jsou poměry k uvedení duše do duchovního světa nejpříznivější. Pro duše, které nejsou iniciovány na základě své bezprostřední vědomé práce, nýbrž jsou díky zvlášť příznivým okolnostem iniciovány k takovému činu, jaký pro celé lidstvo vykonala Panna orleánská, by tedy samozřejmě bylo nejpříznivější, kdyby za oněch třinácti nocí mohly spát a ve spánku by mohly být propojeny s duchovním světem; kdyby tedy tím vším mohly projít v něčem na způsob spánku.

A je tomu skutečně tak, že Panna orleánská takovýmto spánkem prošla. Stalo se to tak, že Panna orleánská těchto třináct dní do 6. ledna strávila v těle matky ve stavu, kdy člověk ještě spí. Člověk totiž pro fyzický život procitá teprve tehdy, až se narodí a poprvé se nadechne. U Panny orleánské spadají poslední spánkové noci embryonálního stavu do doby oněch třinácti nocí, neboť se narodila 6. ledna. Máte zde tedy hluboce významnou niterně-historickou souvislost. Je základem poslání Panny orleánské, jež byla vyvolena k tomu, aby jako čistá duše před svým prvním nadechnutím přijala iniciaci ve spánkovém stavu během posledních třinácti nocí matčina těhotenství, a to právě za oněch zvlášť příznivých okolností v životě Země.

Prostě vám to ukáže kalendář. Otevřete ho a najdete si 6. ledna narozeniny Panny orleánské. Kalendář vám ukáže, jaká je zde hluboce niterná souvislost mezi fyzickým světem a pochody v duchovním světě. Samozřejmě tu byla nutná duše Panny orleánské, připravená v předchozích

inkarnacích. Během oněch třinácti nocí se pak tato duše sešla s tím, co mělo jejím prostřednictvím přijít, a stalo se to, co pak v historii následovalo, aby se právě na tomto místě ve vývoji lidstva umožnilo působení duchovního světa ve světě fyzickém.

Duchovní svět se svými ingrediencemi je tedy stále přítomen. Duchovní svět je vždy mezi námi. A četné a rozmanité jsou cesty, které vyhledává, aby působil ve fyzickém světě. Naše vědomí souvislosti s duchovním světem bude stále silnější, čím více v takovýchto jednotlivostech vyjádříme zvláštní hloubku souvislostí mezi fyzickým a duchovním světem a tyto souvislosti ožijí v naší duši.

Fritz Mitscher a duchovní pomocníci

Na druhé straně je třeba říci: I to, co se děje zde ve fyzickém světě, může být přípravou na charakter souvislosti duchovního světa a našeho fyzického světa. A když někdo, kdo tak intenzivně jako Fritz Mitscher přijal to, co proudí naší duchovní vědou, přejde ve třicátém roce svého života do duchovního světa (26. února by měl třicáté narozeniny) a svou duši impregnoval silou, která do ní může vnikat prostřednictvím naší duchovní vědy, pak tu máme mohutnou individualitu, jež s námi zůstane v duchovním světě a bude naším nesmírně působivým pomocníkem.

Uvážíme-li, jak obtížné je právě v naší době - v době, která je zcela utvářena materialismem - úsilí o spirituální vědu, pak lze možná také říci, že ten, kdo je všemi vlákny svého života spojen s duchovním světem, vkládá maximální naději do lidí, kteří se po odložení fyzického těla mohou stát duchovními pomocníky.

Není samozřejmě ani třeba říkat, že tento průchod branou smrti nikdy nesmí být osobním rozhodnutím, ale že k němu smí dojít pouze působením karmy. Tito duchovní pomocníci nám dávají útěchu a naději, vidíme-li, jak obtížné je právě v současnosti přenést naše duchovně-vědecké hnutí přes nejroztodivnější překážky. Víme však, že na Zemi působí vyšší duchovní síly, aby proud duchovních světů vstupoval do pozemských fyzických cílů.

Nespotřebované síly lidských duší tak stoupají do duchovních světů, aby tam působily svou silou, ve spojení s jinými silami. Proto ta slova, jež jsem vskutku z nejhlubšího srdce vyslovil za naším Fritzem Mitscherem:

Slyš našich duší prosbu, s důvěrou k Tobě vyslanou: K dílu pozemskému je nám třeba velké síly z krajin ducha od přátel našich, zesnulých.

Když se pak poctivě snažíme přivést naše duchovní hnutí blíž k jeho cíli, jsme si vědomi, že v silách, které zde na Zemi používáme, působí i síly, jež naši přátelé již přinesli branou smrti do duchovního světa.

To vše můžeme zahrnout také do porozumění světové situaci. Duše, které nyní v důsledku osudových událostí procházejí branou smrti, přinášejí na jedné straně duchům národů svá éterná těla; na druhé straně vnášejí [do duchovního světa] veškerou obětavou oddanost, již vynaložily, když svou individualitou právě v důsledku těchto dobových událostí prošly branou smrti. A to vše se v podobě účinků vylíje do nadcházející epochy. Na lidech žijících v míru pak bude, aby se sami ze sebe spojovali s tím, co bude tam nahoře. [...]

Přínosným zde na Zemi to bude učiněno především tím, že bude vytvořen most, spojení mezi živými, mezi dušemi vtělenými na Zemi ve fyzickém těle a dušemi, které jsou nahoře a chtějí sem dolů vyzařovat to, co si tam vzaly s sebou. A právě zde se do našeho srdce dobývá skutečné porozumění duchovní vědě a požaduje od nás, abychom učinili, co na základě vědomí, které jsme si díky duchovní vědě osvojili, a na základě citu můžeme učinit pro to, aby velké události současné doby, události probouzející osud a rozlévající bolest, vyústily - nakolik to záleží na nás - v plodnost a spásu lidstva.

Ti, kdo něco vědí o duchovní vědě, mohou s citem vědět a s věděním cítit, čím se vytváří most vzhůru do duchovního světa - tím, že duše, které zůstaly dole, budou vzhůru vysílat myšlenky a city, jež lze roznítit duchovní vědou. Obzor k tomu bude obzorem míru. Nahoře budou duše, které budou chtít dolů sesílat duchovní paprsky světla. Dole musí být lidé, kteří se naučili vysílat vzhůru ze svých duší takové myšlenky a city, jež jsou podněcovány duchovní vědou. A jestliže tu skutečně budou duše, které budou ducha-vědomě obracet mysl do říše duchů, pak bude vytvořen most - pak přijde doba, kdy právě v důsledku takovýchto bolest rozlévajících a osud nesoucích událostí, jaké se odehrávají v naší době, bude tkáno vroucné pouto mezi fyzickým a duchovním světem, o jehož dosažení usilujeme pomocí naší duchovní vědy.

GA 159, Hannover, 19. února 1915